

свідчить про незручність теситури. Тому, при визначенні репертуару учителю важливо враховувати ці положення. У молодших школярів відбувається становлення характерних якостей співацького голосу.

Висновки. Отже, вчитель повинен пам'ятати, що роботу з виховання і розвитку дитячого голосу слід проводити методично правильно, систематично і послідовно, а для збереження голосу в дітей, крім правильного добору і вивчення репертуару, необхідно знати ті профілактичні заходи, які запобігають, різним змінам або захворюванням голосового апарату.

Список використаних джерел

1. Козій О. М. Вікові особливості та функціональні характеристики співацького голосу студентів педагогічних коледжів. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. Умань, 2023.
2. Коломоєць О. М. Хорознавство: навч. посіб. Київ : Либідь, 2001.
3. Маруфенко О. В. Особливості вокальної підготовки в системі мистецько-педагогічної освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. Суми, 2010. С. 175-180.
4. Ростовський О. Я. Педагогіка музичного сприймання: навч.-метод. посіб. Київ, 1997.
5. Чміль Ю.К. Оптимізація роботи дитячого хору. К. 64 с.

Братанова Тетяна,
старша викладачка Дитячої музичної школи
№1 ім. П.Майбороди,
Братанов Вячеслав,
викладач Дитячої музичної школи
№1 ім. П. Майбороди (м. Полтава)

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ УЧНЯ-АКОРДЕОНІСТА

Анотація. У статті представлено як навчити учня працювати самостійно після закінчення музичної школи. Які знання треба мати учню, щоб

самостійно розбирати нові твори.

Ключові слова: *самостійна робота, індивідуальний підхід, аналіз дій, творчі завдання.*

У освітньому процесі мистецької школи важливого значення набуває самостійна робота учня, яка вимагає постійної уваги до неї педагога. Самостійна робота передбачає не тільки роботу над музичним твором (розбір нового нотного тексту, робота над аплікатурою, динамікою, усвідомлення метроритмічної організації музичного твору), але й уміння раціонально використовувати час, організовувати цей процес, робити перекладання творів з інтернету. Ці питання неминуче постають перед педагогом, який розуміє, що безконтрольним даний процес залишити не можна.

Як показує музична педагогічна практика, формування виконавських навичок вже в початковий період навчання, необхідно поєднувати з формуванням навичок самостійної роботи. При цьому висуваються наступні принципи організації самостійної роботи учня:

1. Індивідуальний підхід у застосуванні методів, прийомів і способів роботи.
2. Формування в учня вміння аналізувати свої дії, розвиток самостійності мислення.
3. Усвідомлення учнем цілей і завдань своєї роботи.
4. Формування вміння концентрувати увагу.

Індивідуальний підхід до кожного учня – фундаментальний принцип музичної педагогіки. Тільки у процесі творчої роботи, завдяки постійному спостереженню, вивченню учня педагог знаходить оптимальні у кожному конкретному випадку методи його виховання. Несумісні скутість і часте використання щільного туше, загальмованість мислення, сповільнена рухова реакція і форсування темпів, вимога виразної гри і відсутність відповідних технічних навичок.

Існує багато прийомів і способів самостійної роботи. Назвемо деякі з них:

1. Прийоми, що ведуть до спрощення виконання: сповільнений темп, гра кожною рукою окремо, відокремлення окремих елементів фактури, гра невеликих епізодів з подальшим їх об'єднанням. Усі ці прийоми складаються за принципом – від простого до складного.

2. Прийоми, що ускладнюють виконавське завдання: збільшення кількості повторів важких вправ, більш рухливий темп, ускладнення фактури.

3. Прийоми варіантного виконання одного і того ж фрагменту. До них віднесемо: варіювання ритму, технічні угруповання, зміна метричних опор, об'єднання гармонічних пасажів в акордовій послідовності і навпаки (акорди можуть бути перетворені в арпеджіо).

Вибір прийомів, їх дозування, послідовність, способи застосування визначаються педагогом залежно від поставлених цілей та індивідуальності учня.

Уміння учня аналізувати свої дії, самостійно думати, усвідомлюючи сенс своїх дій, їх результат, – найбільш трудомісткий і довготривалий процес, що вимагає постійних спільних зусиль і педагога, і учня. Кожен учень повинен уміти зробити аналіз власного виконання музичного твору, а викладач має йому в цьому допомагати. На уроці педагог повинен переконатися що учень зрозумів завдання, тому можна попросити на уроці виконати задане додому, нехай із зупинками, недосконало. Після виконаної вдома самостійної роботи, на наступному уроці учень першим аналізує власне виконання на основі вимог, які ставить до його гри педагог. Учень повинен, звичайно не без допомоги педагога, знайти і виправити текстові неточності, скорегувати невірно вибрані технічні прийоми і засоби виразності, визначити труднощі в освоєнні будь-якого епізоду. Після оцінки власної гри учень вислуховує думку педагога. Даний метод сприяє інтелектуальному розвитку учня. Окремі моменти домашньої роботи можуть бути відтворені на уроці з метою виявлення причин недостатньої підготовки учня до освоєння того або іншого твору. 5-10 хвилин буває достатньо щоб зрозуміти у чому помилка учня, проаналізувати виконану ним роботу і скорегувати завдання, визначити методи їх вирішення.

Здатність аналізувати, самостійно мислити, у повній мірі необхідно як у сфері технічного розвитку, так і при вирішенні художніх завдань. Учень повинен уміти аналізувати художні стильові особливості музики, вміти зробити розбір твору, визначити разом з викладачем цілі і завдання в роботі над музичним твором.

Однією з основних завдань педагога є виховання елементарної грамотності. Вже на першій стадії музичного навчання гри на акордеоні слід розвивати в учня дбайливе ставлення до тексту, розповідати йому, що без точного виконання вказівок композитора не можна домогтися правильного розкриття авторського задуму.

Після того як педагог програє учневі ту чи іншу п'єсу та знайомить з її характером, треба змушувати учня самого розбирати її на уроці. Подібний аналіз допоможе звернути його увагу не тільки на звуковисотність і тривалість нот, але і на всі вказівки автора – аплікатуру, знаки артикуляції, динамічні відтінки тощо. Учень повинен побачити все, що написано у тексті, а педагог зобов'язаний перевірити, чи розуміє учень сенс того чи іншого позначення та спосіб його виконання. Якщо на уроках під час аналізу нового тексту учень помилився, не слід відразу підказувати правильну відповідь. Його необхідно зупинити, а потім запропонувати добре вслухатися у звучання, подумати та виправити помилку. У цьому найважливішому моменті прищеплення навичок самостійності педагог має бути дуже уважним до учня. Іноді, здається, легше підказати правильний звук, що так швидше можна вивчити музичний твір. Але такий метод шкідливий, тому що він не дає можливості навчитися самостійно займатися та мислити.

Дуже важливо, щоб учень, знайомлячись з новою п'єсою, сам умів правильно розібратися в ритмі. Він повинен засвоїти, що ритм – це не просто рахунок вголос, а те, що дає життя звукам. Важливо пояснити, яке величезне виразне значення має точна передача тривалостей і яку шкоду завдає неритмічна гра музичного твору.

З перших уроків ми знайомимо учня з основними аплікатурними

принципами. Ще в допотопний період ми наголошуємо на тому, що рух мелодії (послідовно, скачками, арпеджіо тощо) обумовлює застосування аплікатури за певними правилами. Вимагаючи від учнів точного виконання аплікатури, треба пропонувати учневі самостійно вирішувати аплікатурні завдання. Це сприятиме розвитку навичок читання з листа та значно покращить якість домашньої підготовки.

Педагогам слід приділяти увагу творчим завданням, розвивати уяву та фантазію. Адже створення нового здійснюється завдяки уяві, яка є неодмінним компонентом творчого мислення. Оригінальність задуму, його втілення показує ступінь несхожості, нестандартності, несподіванки запропонованого рішення серед інших.

Звичайно ж, при цьому педагог має уважно ставитись до незвичайних питань, ідей учня, підтримувати його, формулювати цікаві творчі завдання. До прикладу, у роботі над штрихами можна запропонувати учневі пофантазувати та згадати приклади з життя, коли якісь дії чи явища природи «схожі» на штрихи (град, краплі дощу, уривчастий гавкіт собаки, заколисування ляльки). При роботі над динамікою можна запропонувати подумки підібрати осінні листя так, щоб у них відчувалося колірне креслендо: перший лист повинен бути жовтим, а останній – коричневим або бордовим, тобто насиченим за кольором. Це свого роду певні асоціації, які сприяють розвитку мистецько-творчого мислення.

Успіх самостійних занять – звичка до самоконтролю. Важливо, щоб учень не тільки вмів слухати себе, а й знав, що під час домашніх занять потребує самоперевірки. Як правило, при заняттях без контролю педагога найчастіше виникають фальшиві ноти, недоречні зміни темпу. Для виховання в учнях самостійності, дуже корисно іноді вивчати невеликий твір без допомоги педагога. Розучені таким чином п'єси корисно прослуховувати на класних заліках з самостійної роботи, а потім проводити обговорення з подальшим виявленням усіх переваг та недоліків виконання. Це сприяє покращенню якості самостійних занять учня. Учню-випускнику пропонується зробити

перекладення творів з інтернету які написані для іншого інструменту, щоб по закінченню музичної школи учень зміг вільно розбирати нові твори та робити перекладення творів.

Велике значення у розвитку самостійності учня має заохочення. Воно вселяє бадьорість в учня, віру у свої сили, створює радісний тонус для занять, бажання працювати, досягти ще більших результатів. Особливо важливим є заохочення для учнів, які мало вірять у свої сили та можливості. Підкреслення навіть невеликих удач у засвоєнні правильного прийому звуковидобування, красиво зіграної фрази, вирішення окремих технічних завдань, безумовно, принесуть велику користь у майбутньому. Заохочення учня може бути виражене схваленням педагога, оцінкою тощо. Якщо учневі щось не вдається, викладач повинен ретельно розібратися у його невдачі. Далеко не байдуже яким тоном педагог пояснюватиме виразне значення паузи, інтонації, окремих фраз, гармонії, ритму. Тільки яскраві, живі, образні пояснення викличуть реакцію у відповідь.

Формування навичок самостійного опанування музичного матеріалу завжди будуть актуальними. Творчий підхід у роботі допоможе педагогам знаходити ефективні методи роботи, виховувати в учнів характер, волю, наполегливість у засвоєнні знань, любов до праці, допоможе навчити слухати та чути, спостерігати і працювати.

Уміння переконливо довести значення музичних результатів самостійної роботи для учня є запорукою розвитку самостійності мислення, самопізнання та вміння досягати мети на заняттях з акордеону.

Список використаних джерел

1. Давидов М. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста (акордеоніста): наук. вид. Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2006. 308 с.
2. Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах (українська академічна школа) : підручник для вищих та середніх музичних

навчальних закладів. Київ : Національна музична академія України ім. П. Чайковського, 2010. 592 с.

Брунеткіна Алла,
викладачка Комунального закладу
початкової спеціалізованої освіти
«Мистецька школа №16» (м. Одеса)

СОЛЬФЕДЖІО НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ СТАНОВЛЕННЯ МИСТЕЦЬКОЇ ОСІТИ

***Анотація.** У статті представлений погляд на викладання сольфеджіо на сучасному етапі становлення мистецької освіти. Відображено різноманітність форм роботи на уроках сольфеджіо, підкреслено необхідність посилення привабливості викладання цього предмета. Наведені приклади методичних матеріалів, які можна використати у практичній роботі викладача сольфеджіо дитячої музичної школи.*

***Ключові слова:** сольфеджіо, ігрові форми, інформаційні технології.*

Стрімкий розвиток інформаційного суспільства характеризується насиченістю різноманітною інформацією, яку молоде покоління отримує із різних технічних пристроїв (планшети, телефони, гаджети тощо). Зазначимо, що ця інформація сприймається поверхнево, не вчить аналізувати, мислити, не формує критичне мислення. Мистецькі школярі як державні культурні та освітні установи змушені реагувати на ці зміни і вносити певні корективи в освітній процес. Переосмислення потребує використання традиційних технологій, прийомів навчання, оновлення форм і методів роботи, пошук нових інноваційних методик навчання учнів музичному мистецтву.

Викладання «Сольфеджіо» у мистецькому закладі має стати привабливим і необхідним для вивчення новими поколіннями учнів. Часто учні, які прийшли навчатися у мистецьку школу (дитячу музичну школу), вважають, що вчитися їм буде легко, зовсім скоро вони будуть грати і співати. Проте